

Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Investigation of Factors Affecting Midwifery Department Students' Attitudes Towards Distance Education

Arzu KUL UÇTU* (ORCID: 0000-0002-5736-8186)

Meltem UĞURLU* (ORCID: 0000-0002-9183-219X)

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara, TÜRKİYE

Sorumlu Yazar: Arzu KUL UÇTU, E-Posta: kularzu@gmail.com

Özet

Amaç: Araştırma, İç Anadolu Bölgesinde yer alan bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi ebelik bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı tipte, 15 Ocak 2021-15 Nisan 2021 tarihleri arasında Türkiye'nin İç Anadolu bölgesinde yer alan bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümü öğrencileri ile Google forms üzerinden oluşturulan online anketlerin mail yoluyla ulaştırılarak gerçekleştirildi. Araştırma, 141 öğrenciye anket uygulaması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, "Öğrenci Tanılama Formu" ve "Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde; tanımlayıcı istatistikler, normal dağılımlı parametrik verilerde bağımsız gruplar arası t testi, One Way Anova, normal dağılımlı olmayan nonparametrik verilerde Mann-Whitney U, Kruskal Wallis Testi kullanıldı.

Anahtar sözcükler:

Uzaktan Eğitim, COVID 19, Pandemi, Ebelik

Keywords:

Distance Education, COVID-19, Pandemic, Midwifery

Gönderilme Tarihi

Submitted: 30.05.2022

Kabul Tarihi

Accepted: 16.09.2022

Bulgular: Öğrencilerin sınıflara göre uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği sınırlılık alt boyutu puanları ($p=0.009$) ve toplam puan ortalamaları arasında ($p=0.04$) istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin ailesi ile ilişkisini değerlendirme durumu, uzaktan eğitime evde katılım sağlanırken ev içi rollerden etkilenme durumu ve uzaktan uygulamalı derslerin öğreniminde zorluk yaşama durumu değişkenleri ile uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları, avantaj alt boyutu, sınırlılık alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonucuna varılmıştır ($p\leq 0.05$). Öğrencilerin çevrim içi

ödev hazırlarken internete erişimde sıkıntı yaşama durumu ile avantaj alt boyutu arasında ($p<0.001$), çevrimiçi ortamda kendini ifade etmede zorluk yaşama durumu ile uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği toplam puanı ve sınırlılık alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.001$) fark olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Araştırmada; öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik orta düzeyde olumlu bir tutum sergilediği, avantajlar ve sınırlılıkları orta düzeyde değerlendirdikleri belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının sınıf, aile ilişkisi, ev içi roller ve erişim sorunları değişkenlerinden etkilendiği saptanmıştır. Ebelik bölümünün uygulama ağırlıklı bir lisans programı olması, öğrencilerin ev içi sorumluluklar nedeniyle ders takibinin zor olması, internet ile ilgili sorun yaşama gibi nedenler göz önüne alınarak tümüyle uzaktan eğitimin birtakım olumsuzlukları da beraberinde getirdiği belirlenmiştir. Ebelik

Künye: Kul Uçtu A, Uğurlu M. Yeni Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Tıp Eğitimi Dnyası. 2022;21(65):84-94

bölgelerinde uygulamalı dersler dışında kalan teorik derslerin de en az süreyle uzaktan gerçekleştirilebileceği, ancak yüz yüze eğitimin daha etkili olacağı düşünülmektedir.

Abstract

Aim: The research was carried out to examine the factors affecting the attitudes of midwifery students of the Faculty of Health Sciences of a university located in the Central Anatolia Region towards distance education.

Methods: This was a descriptive study that was carried out between January 15, 2021 and April 15, 2021, by sending online questionnaires created via Google forms to the students of the Faculty of Health Sciences, Midwifery Department of a university located in the Central Anatolia region of Turkey. The data of the study were collected by using the " Student Identification Form " and "Attitude Scale towards Distance Education". The questionnaire was completed by 141 students. In the statistical analysis of the data; descriptive statistics, independent intergroup t test for normally distributed parametric data, One Way Anova, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis Test for non-normally distributed nonparametric data.

Results: A statistically significant difference was determined between the students' average scores for "limitation of distance education" dimension of the attitude scale ($p=0.009$) and overall scores ($p=0.04$). It was found that the mean scores of the attitude scale towards distance education, advantage sub-dimension, and limitation sub-dimension differed significantly regarding the variables of evaluating the relationship of the students with their families, being affected by domestic roles while participating in distance education at home, and having difficulty in learning distance applied courses, and ($p\leq 0.05$ for all). There was a statistically significant difference between the students' advantage sub-dimension scores according to having difficulty in accessing the internet while preparing homework online ($p<0.001$). The attitude scale towards distance education and the limitation sub-dimension scores of the students differed depending on existence of difficulty in expressing themselves online ($p<0.001$).

Conclusions: It has been determined that students have a moderately positive attitude towards distance education, and they evaluate the advantages and limitations at a moderate level. In addition, it was determined that students' attitudes towards distance education were affected by the variables of class, family relations, domestic roles and access problems. Considering the facts that the midwifery training is application-oriented, following the course at home is hard for the students since they have some other responsibilities in addition to education, and some problems arise associated with the internet, it is obvious that distance education has some negative aspects. In our opinion, the theoretical courses other than the applied courses can be carried out remotely for a minimum period of time, but face-to-face education will be more effective in the midwifery departments.

GİRİŞ

İlk olarak Çin Halk Cumhuriyeti Wuhan Eyaleti'nde tespit edilen yeni koronavirüs (COVID-19), 2019 yılının aralık ayında ortaya çıkmıştır. Hastalığın yayılım gösterdiği birçok ülkede halk sağlığının korunması, insanların evde kalması amacıyla çeşitli düzey önlemler alınmıştır. T.C Sağlık Bakanlığı oluşturduğu bilim kurulu ve diğer paydaşları ile yasaklar ve tavsiye niteliğinde çeşitli önlemler almıştır. Bunların başında yurtdışı seyahat tedbirleri ve tüm seviyelerde eğitime ara vermek gelmiştir (1). Bu önlemler aracılığıyla Koronavirüsün

yayılması engellenmeye çalışılmıştır (2).

Önlemlerden bir diğeri olarak eğitim kurumları geçici bir süreyle kapatılmıştır. Ülkemizde görülen ilk olarak 11 Mart 2020 tarihinde Sağlık Bakanlığı tarafından ilk koronavirüs vakasının tespit edildiği açıklanmıştır. Böylece 25 Mart 2020 tarihi itibarıyla yüz yüze eğitime geçici süreyle ara verilmiştir. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) üniversitelerde öğretimin uzaktan eğitim yöntemleri kullanılarak yürütülmesine yönelik kararını bildirmiştir (3). Bu açıklama ile, tüm öğretim kademelerinde yüz yüze

eğitime ara verilmiş, uzaktan eğitime geçilmesine, yerel ve merkezi sınavların ertelenmesine ve ğrenci başarısını lme değerlendirmede web tabanlı sınavların uygulanmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda, örgün eğitime göre yapılandırılmış sistemin acil olarak kriz yönetimi ile web tabanlı uzaktan eğitim sistemine dönüştürülmesi gerekmiştir (4).

Teknolojik gelişmeler ile web tabanlı eğitim uygulamaları öğrencilerin uygun elektronik cihazlar aracılığı ile kurumlar dışında herhangi bir ortamda uzaktan eğitim alabilmelerini sağlamaktadır. Türkiye’de web tabanlı uzaktan eğitim, Anadolu Üniversitesi, İstanbul niversitesi ve Atatürk niversitesi ile bazı niversitelerin Uzaktan ğretim Uygulama ve Araştırma Merkezleri (UZEM) aracılığı ile yürütülmektedir. Eğitimlerin uzaktan yürütülmesine yönelik hemen hemen her niversitenin kullanıma hazır uygulama alt yapıları bulunmaktaydı. Ancak, karonovirsn yayılım hızı ve pandemi ilan edilmesinin ardından “acil uzaktan eğitim” adı verilen web tabanlı tümüyle uzaktan yürütülen yeni bir yapılandırma süreci başlamış olup, pandeminin bitişi ile yüz yüze eğitime devam edilebilmesine yönelik uygulamalar hayata geçirilmiştir (4-6). Araştırmanın gerçekleştirildiği üniversitede de COVID-19 pandemisi nedeniyle ortaya çıkan olumsuzlukların giderilmesinde hızlı bir zm olarak web tabanlı uzaktan eğitime geçiş yapılmıştır. Bu hızlı geçiş süreci nedeniyle öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri değerlendirilememiştir.

Bu çalışmanın amacı, COVID-19 pandemisi sürecinde yüz yüze eğitime ara verilmesi nedeniyle eğitimlerine uzaktan devam eden ebelik bölümü ğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkileyen faktörleri incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Araştırma, tanımlayıcı tiptedir.

Araştırmanın Yeri ve Tarihi

Araştırma, 15 Ocak 2021-15 Nisan 2021 tarihleri arasında Türkiye’nin İç Anadolu bölgesinde yer alan bir niversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümü öğrencileri ile Google forms üzerinden oluşturulan online anketlerin mail yoluyla ulaştırılarak gerçekleştirildi.

Araştırmanın Evreni ve rnekleme

Araştırmanın yapıldığı tarihler arasında araştırmaya katılmaya gönüllü olan tüm öğrenciler çalışmaya dahil edilmeye çalışıldı. Çalışmada rnekleme seçimine gidilmemiş olup, ebelik bölümüne kayıtlı, araştırmanın yapıldığı tarihler arasında çalışmaya katılmaya gönüllü 141 ğrenci ile gerçekleştirildi. Araştırmanın yapıldığı tarih aralığında birinci, nc ve dördüncü sınıf öğrencileri çalışmaya katılmış olup, ikinci sınıf öğrencileri arasından araştırmaya katılmaya gönüllü ğrenci olmamıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, “ğrenci Tanılama Formu” ve “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum lği” kullanılarak toplandı.

Öğrenci Tanılama Formu

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini ve uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla araştırmacılar tarafından literatür taranarak (7, 8) geliştirilen form 16 sorudan oluşmaktadır.

Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum lği

Ağır (2007) tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum lği” iki alt boyutlu ve toplam 21 maddeden oluşmaktadır. 5’li Likert tipi şeklinde derecelendirilerek geliştirilmiş ölçek 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerden 14 madde olumlu, 7 madde (11, 12, 13, 14, 15, 17, 19) olumsuzdur. Ölçekten alınabilecek minimum puan 21 ve maksimum puan 105’tir (7).

Verilerin Toplanması

Veriler öğrencilere online olarak oluşturulan anket formu şeklinde mail yoluyla gönderilerek, cevapların yine mail ortamında araştırmacılara ulaştırılması sağlandı.

Verilerin Değerlendirilmesinde Kullanılacak Yöntemler

Verilerin değerlendirilmesi SPSS 20.0 paket programında yapıldı. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirildi. Verilerin istatistiksel analizinde; tanımlayıcı istatistikler, normal dağılımlı parametrik verilerde bağımsız gruplar arası t testi, One Way Anova, normal dağılımlı olmayan nonparametrik verilerde Mann-Whitney U, Kruskal Wallis Testi kullanıldı. İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ kabul edildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın uygulanabilmesi amacıyla İlgili üniversitenin Etik Kurulundan (Tarih:23.12.2020 Karar No:12) izin alınmıştır. Katılımcılardan bilgi alınarak yapılan tüm araştırmalarda cevapların gönüllü olarak verilmesi gerektiğinden, araştırmaya alınacak öğrencilere araştırmaya katılıp katılmama konusunda özgür oldukları açıklanmıştır. Bağlantı adresi tıklandığında öncelikle araştırmanın amacı ve metodunu anlatan bilgilendirilmiş onam katılımcıların ekranında görüntülenmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler bilgilendirilmiş onamı onayladıktan sonra ekranda veri toplama formları görüntülenmiş ve katılımcılar tarafından doldurulmuştur. Veri toplama formlarının doldurulması her bir katılımcı için ortalama 10-15 dakika sürmüştür.

BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri ile Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Ortalama Puanları Arasındaki İlişki

	n	%	Avantaj Alt Boyutu	Sınırlılık Alt Boyutu	Ölçek Toplam Puanı
Sınıf					
1.sınıf	60	42,6	39,5 (20 - 56)	15 (7 - 35)	49,43 ± 11,71
3.sınıf	40	28,3	34 (18 - 62)	11,5 (7 - 31)	44,25 ± 14,07
4.sınıf	41	29,1	33 (18 - 52)	10 (7 - 27)	43,17 ± 14,56
Test			5,938	9,525	3,281
p değeri			0,051 ^c	0,009^c	0,041^b
Fark				1.Sınıf ve 4. Sınıf Arasında	1.Sınıf ve 4. Sınıf Arasında

	n	%	Avantaj Alt Boyutu	Sınırlılık Alt Boyutu	Ölçek Toplam Puanı
Yaşadığı yer					
Köy	40	28,4	33,5 (18 - 54)	12 (7 - 27)	43,55 ± 2,19
İlçe	44	31,2	36 (23 - 62)	14 (7 - 31)	48,3 ± 1,97
Şehir	57	40,4	36 (18 - 56)	13 (7 - 35)	46,3 ± 1,79
Test			2,633	1,565	1,310
p değeri			0,268 ^c	0,457 ^c	0,273 ^b
Mezun olduğu lise					
Düz lise	9	6,4	34 (20 - 47)	12 (7 - 19)	43,67 ± 12,23
Sağlık meslek lisesi	42	29,8	35 (18 - 51)	12,5 (7 - 24)	44,98 ± 12,13
Anadolu/Fen Lisesi	90	63,8	35,5 (18 - 62)	13 (7 - 35)	46,93 ± 14,24
Test			0,494	1,748	0,460
p değeri			0,781 ^c	0,417 ^c	0,632 ^b
Aile tipi					
Çekirdek	120	85,1	35 (18 - 62)	13 (7 - 35)	45,74 ± 13,48
Geniş	21	14,9	38 (21 - 52)	16 (7 - 24)	48,43 ± 13,59
Test			1,405	1,458	-0,842
p değeri			0,399 ^a	0,249 ^a	0,401 ^d
Kardeş sayısı					
Yok	3	2,1	41,33 ± 12,22	16 (12 - 20)	53,67 ± 15,28
1	23	16,3	37,57 ± 10,2	14 (7 - 31)	49 ± 14,84
2	37	26,2	34,81 ± 7,26	12 (7 - 21)	44,38 ± 10,53
3	28	19,9	33,64 ± 9,3	13 (7 - 22)	43,54 ± 12,92
4	27	19,1	37,59 ± 10,53	14 (7 - 35)	49,3 ± 16,12
5 ve üzeri	23	16,3	33,26 ± 9,03	16 (12 - 20)	44,61 ± 13,31
Test			1,286	3,858	1,088
p değeri			0,273 ^b	0,570 ^c	0,370 ^b
Aylık gelir					
Düşük	17	12,1	32,41 ± 9,42	11 (7 - 35)	40 (24 - 86)
Orta	103	73,0	36,29 ± 9,08	14 (7 - 31)	48 (24 - 88)
Yüksek	21	14,9	33,76 ± 9,79	14 (7 - 22)	44 (24 - 63)
Test			1,701	3,484	4,121
p değeri			0,186 ^b	0,175 ^c	0,127 ^c

^aMW: Mann Whitney U Testi, ^bAnova, ^cKW: Kruskal Wallis testi, ^dT-test: Bağımsız İki Örneklem t Testi

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,61±2,07, %42,6'sı birinci sınıf, %40,4'nün yaşınının çoğunluğunu şehirde geçirdiği, %63,8'nin Anadolu/Fen lisesi mezunu olduğu, %85,1'nin çekirdek aile düzenine sahip olduğu, %26,2'nin iki kardeşinin olduğu ve %73'ünün gelir düzeyini orta olarak değerlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin sınıflara göre uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği sınırlılık alt boyutu puanları (p=0,009) ve toplam puan ortalamaları arasında (p=0,04)

istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Farkın hangi ölçümden kaynaklandığının belirlenmesi amacıyla yapılan ileri analizde birinci ve dördüncü sınıflar arasında fark olduğu belirlenmiştir. Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği toplam puan ortalamaları ile en uzun yaşanan yer, mezun olunan lise, aile tipi, kardeş sayısı ve ortalama gelir düzeyi algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>0,05).

Tablo 2. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim ile İlişkilendirilen Özellikleri ile Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Ortalama Puanları Arasındaki İlişki

	n	%	Avantaj Alt Boyutu	Sınırlılık Alt Boyutu	Ölçek Toplam Puanı
Ailesi ile ilişkisini değerlendirme durumu					
Kötü	12	8,5	34 (23 - 48)	12,5 (7 - 27)	46,33 ± 10,99
Orta	30	21,3	32,5 (18 - 51)	9,5 (7 - 25)	40,27 ± 12,88
İyi	99	70,2	37 (18 - 62)	14 (7 - 35)	47,9 ± 13,54
Test			7,111	6,537	3,840
p değeri			0,029^c	0,038^c	0,024^b
Fark			Orta ve İyi Arasında	Orta ve Kötü Arasında	Orta ve Kötü Arasında
Çevrimiçi ortamda kendini ifade etmede zorluk yaşama durumu					
Bazen	66	46,8	38,15 ± 8,62	15,5 (7 - 35)	38 (18 - 62)
Çoğu zaman	56	39,7	35,16 ± 8,24	12 (7 - 25)	34,5 (19 - 54)
Her zaman	19	13,5	26,89 ± 9,4	9 (7 - 21)	24 (18 - 52)
Test			1,701	15,232	21,256
p değeri			0,186 ^b	<0,001^c	<0,001^c
Fark				Her Zaman ve Bazen ile Çoğu Zaman ve Bazen Arasında	Her Zaman ve Çoğu Zaman ile Her Zaman ve Bazen Arasında
Evde kendisi dışında uzaktan eğitim alan kişi varlığı					
Evet	107	75,9	34 (18 - 54)	13 (7 - 27)	46 (24 - 74)
Hayır	34	24,1	37 (19 - 62)	14 (7 - 35)	48 (25 - 88)
Test			2,094	2,041	2,066
p değeri			0,185 ^a	0,282 ^a	0,233 ^a

	n	%	Avantaj Alt Boyutu	Sınırlılık Alt Boyutu	Ölçek Toplam Puanı
Kendine ait bilgisayar varlığı					
Evet	22	15,6	33,95 ± 9,8	11 (7 - 27)	43,5 ± 14,51
Hayır	119	84,4	35,72 ± 9,19	13 (7 - 35)	46,63 ± 13,29
Test			-0,821	1,512	-1,000
p değeri			0,413 ^d	0,130 ^a	0,319 ^d
Çevrimiçi ödev hazırlarken internete erişim sıkıntısı yaşama durumu					
Evet	95	67,4	33,71 ± 9,61	12 (7 - 35)	45,06 ± 12,64
Hayır	46	32,6	39,04 ± 7,42	15 (7 - 25)	49,56 ± 15,56
Test			-3,317	689,500	-1,708
p değeri			0,001^d	0,781 ^a	0,090 ^d
Kendine ait oda varlığı					
Evet	54	38,3	37,26 ± 9,99	11 (7 - 27)	49,33 ± 15,39
Hayır	87	61,7	34,32 ± 8,67	13 (7 - 35)	44,16 ± 11,81
Test			1,844	1,887	2,113
p değeri			0,067 ^d	0,049 ^a	0,037^d
Uzaktan eğitime evde katılım sağlanırken ev içi rollerden etkilenme durumu					
Bazen etkiledi	32	22,7	38,31 ± 8,44	15 (7 - 31)	51,5 (26 - 88)
Sık sık etkiledi	53	37,6	36,36 ± 8,18	14 (7 - 24)	48 (26 - 67)
Her zaman etkiledi	56	39,7	32,95 ± 10,17	9,5 (7 - 35)	37 (24 - 86)
Test			3,983	12,275	9,360
p değeri			0,021^b	0,002^c	0,009^c
Fark					Bazen ve Her Zaman Etkiledi Arasında
Uzaktan uygulamalı derslerin öğreniminde zorluk yaşama durumu					
Evet	124	87,9	34 (18 - 52)	13 (7 - 27)	45,5 (24 - 72)
Hayır	17	12,1	44 (26 - 62)	20 (10 - 35)	61 (35 - 88)
Test			1,648	1,682	1,648
p değeri			<0,001^a	<0,001^a	<0,001^a

aMW: Mann Whitney U Testi, bAnova, cKW: Kruskal Wallis testi, dT-test: Bağımsız İki Örneklem t Testi

Çalışmaya katılan öğrencilerin %70,2'sinin aileleri ile ilişkilerini iyi olarak değerlendirdikleri, %75,9'nun evde kendisi dışında başkası/başkalarının uzaktan eğitim aldığı, %84,4'nün kendine ait bir bilgisayarının bulunmadığı, %61,7'nin kendisine ait odasının olmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin %46,8'nin çevrimiçi ortamlarda bazen kendilerini ifade etme güçlüğü yaşadığı, %67,4'nün çevrimiçi ödev hazırlamada internet erişim sorunu yaşadığı, %39,7'nin evde uzaktan eğitime katılım sırasında ev içi rollerden (ev işi, yemek, bulaşık) her zaman etkilendiği ve %87,9'nun uzaktan uygulamalı dersleri öğrenmede zorluk yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin ailesi ile ilişkisini değerlendirme durumu, uzaktan

eğitime evde katılım sağlanırken ev içi rollerden etkilenme durumu ve uzaktan uygulamalı derslerin öğreniminde zorluk yaşama durumu değişkenleri ile uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları, avantaj alt boyutu, sınırlılık alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonucuna varılmıştır ($p<0,05$). Öğrencilerin çevrim içi ödev hazırlarken internete erişimde sıkıntı yaşama durumu ile avantaj alt boyutu arasında ($p<0,001$), çevrimiçi ortamda kendini ifade etmede zorluk yaşama durumu ile uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği toplam puanı ve sınırlılık alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ($p<0,001$) fark olduğu saptanmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeğinden Aldıkları Toplam Puan ve Alt Boyut Puan Ortalamaları

	Avantaj Alt Boyutu	Sınırlılık Alt Boyutu	Ölçek Toplam Puanı
Ort ± SD	35,45 ± 9,27	13,82 ± 5,69	46,14 ± 13,48
Ortanca (min-max)	35 (18 - 62)	13 (7 - 35)	46 (24 - 88)

Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği toplam puan ortalamalarının 46,14 ± 13,48 (orta düzeyde) ortanca değeri 46 (24- 88) olarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin, avantaj alt boyutu puan ortalamalarının 35,45 ± 9,27, ortanca değerinin 35 (18- 62) ve sınırlılık ölçeği puan ortalamalarının 13,82 ± 5,69, ortanca değerinin 13 (7 - 35) olduğu belirlenmiştir (Tablo 3).

TARTIŞMA

Uzaktan eğitim yöntemlerinin kullanımı sayesinde çağın gerekliliklerine uyum sağlanmakta, öğretimin teknolojiyle paralel olarak sürdürülmesine olanak sağlanmaktadır. Uzaktan öğrenme COVID-19 pandemi koşullarında yaşanan olumsuzlukların giderilmesine yardımcı bir yöntem olarak kullanılmıştır. Google Meet, Google Hangout, Zoom, Cisco Webex, BigBlueButton gibi farklı Tıp Eğitimi Dünyası / Eylül-Aralık 2022 / Sayı 65

çevrimiçi video konferans uygulamaları kullanılmıştır (4, 9). Pandemi süreci ve sonrasında teknolojik alt yapılar kullanılarak öğretim yöntemlerinin hibrit sistem yoluyla sürdürülmesinin faydalı olacağı vurgulanmaktadır (4, 8, 9). Bu konuya ilişkin gerekli alt yapı imkanlarında iyileştirmeler ve öğrencilerin görüşlerinin önemli olduğu belirtilmektedir (10). Ebelik bölümü uygulamalı derslerin yoğunluklu olduğu ders içeriklerinin bulunduğu bir eğitim programıdır (11). COVID-19 pandemisi nedeniyle tüm alanlarda yaşanan kısıtlayıcı tedbirler çerçevesinde ebelik eğitiminin teorik ve klinik uygulamaları da etkilenmiş olup, uzaktan yürütülmesi nedeniyle ortaya çıkabilecek durumların belirlenmesine gereksinim duyulmuştur (12). Araştırmanın gerçekleştirildiği üniversitede uzaktan eğitim uygulama ve araştırma merkezi bünyesinde

Google alt yapısı kullanılarak geliştirilen çevrimiçi öğretim sistemlerinin yürütüleceği bir program kullanılmıştır. Araştırma, ebelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Uzaktan eğitimin olumlu olarak değerlendirilen yanları bulunmasına karşın, uygulama esnasında yaşanan zorluklar nedeniyle sınırlılıkları da bulunmaktadır (7). Çalışmada yer alan öğrencilerin sınıflara göre uzaktan eğitime yönelik tutumlarının birinci ve dördüncü sınıflar arasında farklılığa neden olarak birinci sınıftaki öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik daha olumlu bir bakış açısına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dördüncü sınıftaki öğrencilerin uzaktan eğitimin sınırlılıklarından daha az etkilendiği belirlenmiştir. Sınıf değişkeninin uzaktan eğitime yönelik tutumu etkilemediğini bildiren çalışma örnekleri bulunmaktadır (13, 14). Dördüncü sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik daha olumlu tutum bildirdiğini, katılım oranlarının yüksek olduğunu (8, 15) bildiren çalışma örnekleri de yer almaktadır. Araştırmada yer alan öğrencilerden birinci sınıfta öğrenim görenlerin COVID-19 pandemisi nedeniyle olası endişelerinin, ailelerin yanında güvende oldukları düşüncesi, yurt gibi kalabalık ortamlarda yaşayacakları riskler gibi sebeplerle uzaktan eğitime yönelik daha olumlu bir algıya sahip oldukları düşünülmektedir. Dördüncü sınıf öğrencilerinin ise; mesleki donanımlarının geçmiş yıllarda yüz yüze yürütülen eğitimler ve uygulamalar sayesinde diğer sınıfta yer alan öğrencilere kıyasla daha iyi durumda olmasının uzaktan eğitim nedeniyle yaşadıkları olası sınırlılıklara karşı daha olumlu bir tutum sergilemelerine neden olduğu görüşünü desteklemektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun evinde uzaktan eğitim alan başka bireylerin bulunduğu, kendisine ait bir oda ve bilgisayarının bulunmadığı, uzaktan eğitime katılımda ev içi rolleri (bulaşık yıkama, ev temizleme, yemek yapma vb.) nedeniyle zorluk

yaşadığı saptanmıştır. Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının aile ilişkilerinin kötü ve orta oluşuna göre, avantaj ve sınırlılık olarak değerlendirenlerin iyi ve orta oluşuna bağlı değişkenlik gösterdiği belirlenmiştir. Uzaktan eğitime evde katılım sağlanırken ev içi rollerden etkilenme durumu ve uzaktan uygulamalı derslerin öğreniminde zorluk yaşama durumu değişkenleri ile uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları arasında bazen ve her zaman etkilendikleri yönünde değişkenlik gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Uzaktan uygulamalı derslerin öğreniminde zorluk yaşama durumlarının uzaktan eğitime yönelik tutumları arasında avantaj, sınırlılık ve toplam puan ortalamaları bakımından istatistiksel olarak fark oluşturduğu saptanmıştır.

Pandemi nedeniyle hızlı bir şekilde eğitimin uzaktan yürütülmesi nedeniyle öğrencilerin derse katılmakta zorlandıkları, derse yönelik stres yaşadıkları, odaklanma sorunlarının ortaya çıktığı ve günlük yaşamlarının etkilendiği vurgulanmaktadır (16, 17). Yapılan çalışmalarda ev ortamı içerisinde öğrencilerin derse katılımda zorluk yaşadığı (4, 18) ev içi rollerini (çamaşır yıkamak, ütü yapmak, yemek yapmak vb.) sürdürmek zorunda olmaları nedeniyle dersi düzenli takip edemedikleri (19), internete erişim sorunları yaşadıkları (8, 14, 20, 21) ifade edilmektedir. Derslere katılımı etkileyen uzaktan eğitimi zorlaştıran bir diğer faktör ise öğrencilerin ev içinde eğitimi sürdüreceği alanlarının olmayışı olarak belirtilmektedir (4). Çalışma sonuçlarımız gerçekleştirilen araştırmalar ile benzer sonuçlara ulaşıldığını göstermektedir. Araştırmanın gerçekleştirildiği örneklem grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyet rollerine ilişkin zorlukların pandemi nedeniyle evde kalınması gereken süre içerisinde akademik hayatını olumsuz etkilediğini göstermektedir.

SONUÇ

Araştırmada; öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik orta düzeyde olumlu bir tutum

sergilediği, avantajlar ve sınırlılıkları orta düzeyde değerlendirdikleri belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının sınıf, aile ilişkisi, ev içi roller ve erişim sorunları değişkenlerinden etkilendiği saptanmıştır. Ebelik bölümünün uygulama ağırlıklı bir lisans programı olması, öğrencilerin ev içi sorumluluklar nedeniyle ders takibinin zor olması, internet ile ilgili sorun yaşama gibi nedenler göz önüne alınarak tümüyle uzaktan eğitimin birtakım olumsuzlukları da beraberinde getirdiği belirlenmiştir. Ebelik bölümlerinde uygulamalı dersler dışında kalan teorik derslerin de en az süreyle uzaktan gerçekleştirilebileceği, ancak yüz yüze eğitimin daha etkili olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1.SB. COVID-19 (Yeni Koronavirüs Hastalığı) Belirtileri Nelerdir? 2020 [https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/covid--yeni-koronavirus-hastaligi-belirtileri-nelerdir].

2.WHO. Advice on the use of masks in the context of COVID-19 2020 [Available from: [https://www.who.int/publications-detail/advice-on-the-use-of-masks-in-the-community-during-home-care-and-in-healthcare-settings-in-the-context-of-the-novel-coronavirus-\(2019-ncov\)-outbreak](https://www.who.int/publications-detail/advice-on-the-use-of-masks-in-the-community-during-home-care-and-in-healthcare-settings-in-the-context-of-the-novel-coronavirus-(2019-ncov)-outbreak)].

3.YÖK. Basın açıklaması: Yükseköğretim Kurulu; 2020 [Available from: <https://www.yok.gov.tr/>]

4.Terkeş N, Yamaç SU. Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin COVID-19 Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitime Yönelik Görüş ve Önerileri. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi. 2021;4(2):240-7.

5.Başaran M, Doğan E, Karaoğlu E, Şahin E. Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi. 2020;5(2):368-97.

6.Rapanta C, Botturi L, Goodyear P, Guàrdia L, Koole M. Online university teaching during and after the Covid-19 crisis: Refocusing teacher presence and learning activity. Postdigital science and education. 2020;2(3):923-45.

7.Ağır F. Uzaktan Eğitime Karşı Tutum Ölçeği Geliştirmeye Yönelik Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. Education Sciences. 2007;3(2):128-39.

8.Öner SÇ, Çelik G, Habibe B, Yeşil Y, Turfan EÇ. Ebelik Bölümü Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin E-Öğrenme İçin Hazırbulunmuşluk Durumlarının Değerlendirilmesi. Medical Sciences. 2018;13(1):10-8.

9.Telli SG, Altun D. Koronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. Üniversite Araştırmaları Dergisi. 2020;3(1):25-34.

10.Karadaş A, Kaynak S, Ergün S, Karaca PP. Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi. 2021;4(2):232-9.

11.Demirezen E, Bağış AN. COVID-19 Pandemi Sürecinde Ebelik Eğitimi ve Öğrenci Kaygısı. Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2021;4(3):254-9.

12.Furuta M. 2020 International Year of Midwifery—In the midst of a pandemic. Midwifery. 2020;87:1-2.

13.Bayram M, Peker AT, Aka ST, Vural M. Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim dersine karşı tutumlarının incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi. 2019;4(3):330-45.

14.Keskin Kızıltepe S, Kurtgöz A. Hemşirelik Öğrencilerinin Covid-19 Pandemisi Sürecinde

Aldıkları Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum ve Görüşlerinin Belirlenmesi. Journal of International Social Research. 2020;13(74):559-566

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2020;5(2):559-67.

15.Yılmaz Altuntaş N. Yükseköğretim kurumlarında covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim durumu hakkında öğrencilerin tutumlarının araştırılması: Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü örneği. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2020;3(1):15-20.

16.Cao W, Fang Z, Hou G, Han M, Xu X, Dong J, et al. The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. Psychiatry research. 2020;287:1-5.

17.Gürol A, Ejder Apay S. COVID-19 Sürecinde Çevrim İçi Ders Alan Ebelik Öğrencilerinin Stres ve Çevrim İçi Öğrenme Ortamı Algıları: Tanımlayıcı Bir Çalışma. Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences. 2021;13(4):833-41.

18.Zan N, Zan BU. Koronavirüsle Acil Durumda Eğitim: Türkiye'nin Farklı Bölgelerinden Uzaktan Eğitim Sistemine Dahil Olan Edebiyat Fakültesi Öğrencilerine Genel Bakış. Electronic Turkish Studies. 2020;15(4):1368-1393

19.Sever M, Özdemir S. Koronavirüs (Covid-19) sürecinde öğrenci olma deneyimi: Bir fotoses (photovoice) çalışması. Toplum ve Sosyal Hizmet. 2020;31(4):1653-79.

20.Wang C, Cheng Z, Yue X-G, McAleer M. Risk management of COVID-19 by universities in China. Multidisciplinary Digital Publishing Institute; 2020. p. 36.

21.Keskin M, Derya Ö. COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi.